हीयमानन् तद्रचः समीच्य पुरुषादकं। निष्यिय समी जानुभ्या समाजन्ने हकादरः। ततोऽस्य जानुना पृष्ठमवपीद्य बलादिव । बाज्जना परिजयाह दिखिणेन शिरोधरा । सव्येन च कटीदेशे ग्रह्म वासिस पाण्डवः। तद्रचा दिगुणं चक्रे रवनं भैरवं रवं। ततोऽस रुधिरं वक्रात्पाद्रासीदिशायते । भज्यमानस भीमेन तस घोरस रचसः। द्रत्याद्पिर्वणि वक्षधपर्वणि वक्षभीमयुद्धे विषद्यधिक्रणताऽध्यायः॥ १६३॥ ॥ वैश्रम्यायन उवाच ॥ ततः सं भग्नपार्श्वाङ्को निद्वा भैरवं रवं। श्रेलराजप्रतीकाशो गतासुरभवद्वकः। १९८५ तेन प्रब्देन वित्रस्ता जनसाखाय रचमः। निष्पपात ग्रहाद्राजन्महैव परिचारिभिः। तान् भीतान् विगतज्ञानान् भीमः प्रहरतां वरः। सान्वयामास बलवान् समये च न्यवेशयत्। न हिंखा मानुषा भयो युग्राभिरिति कर्हिचित्। हिंसतां हि बधः ग्रीव्रमेवनेव भवेदिति। तस्य तदचनं श्रुला तानि रचासि भारत। एवमस्त्रित तं प्राक्रजग्रकः समयञ्च तं। ततः प्रस्ति रचांसि तत्र सौम्यानि भारत । नगरे प्रत्यष्टश्यन्त नरैर्नगरवासिभिः । ततो भीमस्तमादाय गतासुं पुरुषादकं। दारदेशे विनिच्यि जगामानुपलचितः। दृष्टा भीमबलाद्धृतं वकं विनिद्दतं तदा। ज्ञातयाऽस्य भयोदिग्नाः प्रतिजगुस्ततस्ततः। ततः स भीमसं इता गता ब्राह्मणवेषा तत्। श्राचचचे यथावृत्तं राज्ञः सर्वमंभेषतः। तता नरा विनिक्रान्ता नगरात्वस्थमेव तु। दृष्ट्रग्रुर्निहतं भूमा राचमं रुधिरोचितं। तमिंद्रकूटसदृषं विनिकीणं भयानकं। दृष्ट्वा संदृष्टरोमाणो वस्रवुस्तव नागराः। रक्तकां ततो गला प्रवृत्तिं प्रददुः पुरे। ततः सहस्राो राजन्तरा नगरवासिनः। त्वाजगार्वकं द्रष्टुं सस्तीरुद्धकुमारकाः। ततस्ते विस्निताः सर्वे कर्म दृष्ट्वाऽतिमानुषं। दैवतान्यर्चयाञ्चकुः सर्व एव विशाम्पते।

ततः प्रगणयामासः कस्व वारोऽय भोजने। ज्ञाला चागम्य तं विप्रं पप्रकुः सर्व एव ते।

एवं पृष्टः स बद्धशो रचमाण्य पाण्डवान्। ज्वाच नागरान्यव्यानिदं विप्रधमसदा।

प्राज्ञापितं मामग्रने रूदनं सह बन्धुभिः। दर्ध ब्राह्मणः कियमन्त्रसिद्धो महामनाः।

परिपृच्छ संगा पूर्वं परिक्षेशं पुरस्वच। प्रव्रवीद्वाह्मण्येष्ठो विश्वास्त्र प्रहसन्तिव।

प्रापयिखाम्यहं तस्मा प्रत्रमेतहुरात्मने। मित्रिमित्तं भयं चापि न कार्य्यमिति चाऽव्रवीत्।

स तदत्रमुपादाय गता वक्तवनं प्रति। तेन नूनं भवेदेतत्क्रमं चोकहितं कृतं।

ततस्त्र ब्राह्मणाः सर्वे चित्रयाय स्विस्तिताः। वैश्वाः प्रहृदाय मुदितायकुर्बह्ममहं तदा।

तता जनपदाः सर्वे प्राजग्मुर्नगरं प्रति। तदह्यत्तमं हृष्ट्वा पार्थास्त्रनेव चावसन्।

द्रत्यादिपर्विण वक्वधप्रविण वक्वधे चतुःषश्चधिकश्वतिऽध्यायः समाप्तस्च बक्वधपर्वः॥ १ ६ ४ ॥

4668

नाव हिन्द्र से विकास का विकास का हिन्द्र है । स्थान